

Οι μαθητές γράφουν για την επανάσταση του Θερίσου

Στο πλαίσιο του εορτασμού της 99ης επετείου της επανάστασης του Θερίσου, οι μαθητές της έκτης τάξης του σχολείου Βαρυπέτρου, όπως κάθε χρόνο, έγραψαν έκθεση με θέμα "Η Επανάσταση του Θερίσου - Ελ. Βενιζέλος". Οι τρεις εκθέσεις που ξεχώρισαν ήταν αυτές της Αθηνάς Μπάτσαρη, του Ευτύχη Τζεκάκη και του Δημήτρη Παπαδάκη. Οι εκθέσεις αυτές φιλοξενούνται σήμερα στη σελίδα αυτή των διαδρομών. Ένα μεγάλο μπράβο στα παιδιά που διακρίθηκαν, αλλά και τους συμμαθητές τους για την προσπάθειά τους.

Ευτύχης Τζεκάκης
ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού Σχολείου Βαρυπέτρου

ντίνος Μάνος, Προσωπικότατες ευρύτερης εμπέλειας, και κύρους, όπως ο Ιωάννης Σφακιανάκης, παρουσιάσθηκαν στην κοινή γνώμη της Κρήτης με δημόσιες χειρονομίες και δηλώσεις ως υποστηρικτές της εξεγερμένης ανηλικιούτης.

όπου ασχολήθηκε με την πολιτική και αναδείχθηκε σε μεγάλη πολιτική φυσιογνωμία χάρη στη ρητορική του δεινότητα.

Οι αγώνες του Ελευθέριου Βενιζέλου για Ανεξαρτησία είχαν σαν κέντρο το Θέρισο. Εκεί το 1905 ο Βενιζέλος, ο μεγάλος κρητικός πολιτικός πρωτοστάτησε σε μια επαναστατική συνέλευση ζητώντας άμεση Ένωση με την Ελλάδα.

Στο πλευρό του εμπνευστή της εξέγερσης τάχθηκαν ευθύς εξαρχής ως μέλη της επαναστατικής τριανδρίας ο Κωνσταντίνος Φούμης και ο Κωνστα-

κρητικούς για την επανάσταση. Ο πόλεμος μεταξύ των Κρητών και της Αρμιοστείας ήταν γεγονός. Ο Βενιζέλος κηρύττει το ψήφισμα της Ένωσης της Κρήτης και ενθουσιάζει τους επαναστάτες. Αυτό έλεγε: "Ο κρητικός λαός συνελθών εις πάνδημον συλλαλητήριον εν Θερίσω της Κυδωνίας, σήμερα την 11ην Μαρτίου 1905 κηρύττει ενώπιον Θεού και ανθρώπων την πολιτικήν αυτού ένωσιν μετά του Βασιλείου της Ελλάδος εις μίαν αδιάαιρετον ελευθεράν συνταγματικήν πολιτείαν". Όλοι οι κάτοικοι του Θερίσου ορκίστηκαν στον Ελευθέριο Βενιζέλο να βοηθήσουν το κίνημα της επανάστασης. Ο Παπαδόρας διορίστηκε από το "Αρχηγείο" ως διευθυντής του Στρατοπέδου. Αρχισαν, λοιπόν, να συγκεντρώνουν χρήματα και πολεμοφόδια. Ο Βενιζέλος συνεργαζόταν με όλους και έλεγχε τα πάντα. Κηρύσσεται η "επανάσταση" στο Θέρισο, και ο πρίγκιπας Γεώργιος παίρνει δρακόντεια μέτρα για να την καταπνίξει. Σιγά-σιγά έφτασαν στο Θέρισο αρχηγοί και παλικάρια από όλες τις επαρχίες του Ν. Χανίων. Χτυπούσαν οι καμπάνες του Αι-Γιώργη. Όλα στο Θέρισο γίνονταν με τάξη και ακρίβεια. Όλη η Κρήτη ξεσηκώνεται από το πνεύμα της επανάστασης του Θερίσου.

Γίνεται οικονομικός αποκλεισμός του χωριού, και στο Ν. Χανίων άρχισε κύμα συλλήψεων και βασανιστήρια των πολιτών. Η αστυνομία συλλαμβάνει τους υπεύθυνους των επαναστατημένων χωριών. Παρ' όλα αυτά η θαυμασία αντίσταση του λαού δεν υποχώρησε. Ο συμμαχικός στρατός πήγαινε κατά του Θερίσου δεν το κατάφερε όμως να φτάσει λόγω των φυσικών εμποδίων. Τότε, γίνονται διαπραγματεύσεις και οι επαναστάτες αρνούνται με περηφάνεια να παραδοθούν τα όπλα. Στην επανάσταση του Θερίσου πήρε μέρος ο σοσιαλιστής Μαρίνος Αντύπας. Ήταν πιστός θαυμαστής και συνεργάτης του Βενιζέλου. Αυτός χάριξε για την εθελοντική παρουσία του Αντύπα. Τελικά η επανάσταση στο Θέρισο τελείωσε με την πραγματοποίηση των σκοπών της.

Αθηνά Μπάτσαρη
ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού Σχολείου Βαρυπέτρου

μα της "Κρητικής Πολιτείας". Εκλέχθηκαν 138 χριστιανοί και 50 μουσουλμάνοι. Ο Βενιζέλος ήλθε πρώτος με μεγάλη πλειοψηφία. Η ψήφιση του Συντάγματος ήταν μεγάλη χαρά για τον κρητικό λαό, ο οποίος απέκτησε ελευθερία, δική του βουλή και Σύνταγμα. Όμως ο Γεώργιος ήθελε να κυβερνήσει το νησί με απολυταρχικές αρχές χωρίς δηλαδή να λαμβάνει υπόψη τον τις αποφάσεις της κυβέρνησης. Στην πρώτη κυβέρνηση διόρισε πρώτο σύμβουλό του, υπουργό Δικαιοσύνης τον Ελευθέριο Βενιζέλο. Αυτός είχε αντίθετες απόψεις με τον πρίγκιπα Γεώργιο και οι δύο άντρες ήρθαν σε ρήξη. Στο τέλος ο Γεώργιος έδιωξε το Βενιζέλο από την κυβέρνηση.

Στις 10 Μαρτίου του 1905 ο Βενιζέλος με τον Κων/νο Φούμη, τον Κων/νο Μάνο και άλλους συναγωνιστές ανέβηκαν στο ορεινό χωριό Θέρισο. Εκεί προετοίμασαν ψυχολογικά τους

Δημήτρης Παπαδάκης
ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού Σχολείου Βαρυπέτρου

Το Θέρισο είναι ένα μικρό χωριό που βρίσκεται στους πρόποδες των Λευκών Ορέων, και τυχαίνει να είναι από τα πιο ορεινά χωριά της περιοχής με υψόμετρο 550 μέτρα. Απέχει μόλις 16 χιλιόμετρα από την πόλη των Χανίων. Η διαδρομή προς το Θέρισο έχει ιδιαίτερη ομορφιά που μαγεύει τον επισκέπτη, καθώς περνάει μέσα από ένα φαράγγι περίπου 8 χιλιομέτρων. Η φυσική λοιπόν ομορφιά σε συνδυασμό με την πλούσια ιστορία του χωριού δημιουργούν ένα ισχυρό πόλο έλξης για τους πολυάριθμους επισκέπτες που δέχεται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Η έκταση του δήμου είναι πολύ μεγάλη. Το βορειότερο σημείο που ξεκινά από τα σύνορα με το Βαρυπέτρο, και εκτείνεται νότια μέχρι τα Λευκά Όρη όπου συνορεύει με τις Σφακιανές Μαδάρες, ενώ ο οικισμός βρίσκεται σε ένα σημείο περικυκλωμένο από μικρά βουνά που τον απομονώνουν από τον γύρω κόσμο. Η μορφολογία του εδάφους είναι τέτοια που έχει αναγκάσει τους κατοίκους να έχουν σαν κύριο επάγγελμα την κτηνοτροφία.

Ο πληθυσμός του χωριού αριθμεί μια ογδονταριά κατοίκους αφού έχει συρρικνωθεί πολύ σε σχέση με τα παλιότερα χρόνια που αριθμούσε πολύ περισσότερους. Τώρα όμως μπορούμε να πούμε ότι το χωριό αρχίζει να αναπτύσσεται ξανά. Η πλούσια ιστορία του χωριού όπως ανέφερα και πιο πριν, προβάλλεται μέσα από τα μνημεία και μουσεία που μας κρατούν ζωντανές τις μνήμες από την Τουρκοκρατία μέχρι τον πόλεμο του Σαραντά. Το χωριό εντάχθηκε στο δήμο Θερίσου πριν λίγα χρόνια με το "σχέδιο Καποδίστρια" και έδωσε το όνομά του σε όλο το δήμο για να τιμηθεί ακόμα μια φορά... Η ιστορία λέει ότι το χωριό ιδρύθηκε από τους κατοίκους του νησιού Σούδα, που το εγκατέλειψαν όταν καταλήφθηκε από τους Τούρκους. Ανέβηκαν λοιπόν προς τα ορεινά για να ζήσουν ελεύθεροι και έκτισαν τα πρώτα τους σπίτια στο Θέρισο, ενώ έγιναν φοβεροί Τουρκομάχοι. Οι Τούρκοι έκαψαν το χωριό δυο φορές για αντίποινα. Σήμερα, τα γεγονότα αυτά τα μαρτυρούν αγάλματα και μνημεία. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Χρυσής Τσεπέτι, που αλεστήκε στις μολόπτες ενός ελαιοστρες, γιατί αρνήθηκε την πρόταση Τούρκου αξιωματούχου που την ήθελε για γυναίκα του.

Το Θέρισο ήταν γενέτειρα των Χάληδων, σημαντικών οπλαρχηγών επί Τουρκοκρατίας. Ήταν τρία αδέρφια, ένας απ' αυτούς, ο Στέφανος, σκοτώθηκε σε μια μάχη με τους Τούρκους το 1822 πιο πάνω από το Θέρισο.

Το Θέρισο πρωτοστάτησε πάντα στους αγώνες για τη λευτεριά πληρώνοντας πολλές φορές βαρύ τίμημα. Με την απελευθέρωση της Κρήτης από τους Τούρκους το 1898 και τον ερχομό του πρίγκιπα Γεωργίου η Κρήτη έγινε αυτόνομο κρατίδιο και το Θέρισο ετοιμαζόταν για να γράψει μια από τις πιο λαμπρές σελίδες της ιστορίας του.

Ο πρίγκιπας Γεώργιος, που ορίστηκε από τις Μεγάλες Δυνάμεις Υπάτος Αρμιστής Κρήτης για τρία χρόνια, για να προωθήσει την ένωση με την Ελλάδα, που ήταν και ο πόθος των Κρητών, μετά το πέρας των τριών ετών έδειξε να αδρανεύει και να μην προωθεί την ένωση, με αποτέλεσμα να έρθει σε ρήξη με τον Ελευθέριο Βενιζέλο, που εκτελούσε χρέη υπουργού Δικαιοσύνης στην κυβέρνηση του Γεωργίου. Αποτέλεσμα αυτής της ρήξης ήταν η καθάρση του Βενιζέλου από το αξίωμα του υπουργού και το κλείσιμο της εφημερίδας "Κήρυκας" που εξέδιδε.

Ο Βενιζέλος τότε αποφάσισε να πάρει το δρόμο της επανάστασης ενάντια στον πρίγκιπα. Ανέβηκε λοιπόν στα ορεινά χωριά μαζί με τους συνεργάτες του, τον Κωνσταντίνο Φούμη και τον Κωνσταντίνο Μάνο, για να ξεσηκώσουν τον κόσμο ενάντια στον πρίγκιπα. Στα πρώτα χωριά που πήγαν δεν βρήκαν ανταπόκριση. Ο Βενιζέλος απέφυγε να πάει στο Θέρισο, επειδή ήταν το χωριό της μάνος του και δεν ήθελε να το βάλει σε κίνδυνο, γιατί δεν ήξερε πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα. Τελικά όμως κατέληξε εκεί, αφού βρήκε την υποστήριξη του χωριού.

Στο Θέρισο έφτασαν οι επαναστάτες από τα γύρω χωριά και απ' όλη την Κρήτη και κήρυξαν την επανάσταση ενάντια στον πρίγκιπα, για να τον διώξουν και να γίνει η ένωση με την Ελλάδα. Ο πρίγκιπας έστειλε δυνάμεις για να καταστείλει το κίνημα και έγινε μια συμπλοκή με τους επαναστάτες. Η συμπλοκή είχε έναν νεκρό και έναν τραυματία από την πλευρά του πρίγκιπα. Οι δυνάμεις του οπισθοχώρησαν, βλέποντας πως θα γίνει μακελειό. Με τον καιρό οι επαναστάτες επικράτησαν και έτσι ο πρίγκιπας αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Κρήτη. Έστειλαν το Ζαΐμη στη θέση του, ο οποίος έκατσε μέχρι το 1908. Τότε ανέλαβε ο ίδιος ο Βενιζέλος πρωθυπουργός της Κρήτης μέχρι το 1909 που τον καλέσαν στην Αθήνα και τον όρισαν πρωθυπουργό όλης της Ελλάδας.

Ακολούθησαν οι Βαλκανικοί πόλεμοι, στο τέλος των οποίων έγινε και επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, την 1η Δεκεμβρίου του 1913. Η επίδραση της επανάστασης στην πολιτική ζωή της Κρήτης και της Ελλάδας ήταν πολύ σημαντική γιατί η Ελλάδα μεγάλωσε κατά πολύ την έκτασή της και άρχισε να κάνει πολύ μεγάλα βήματα στην πολιτική και οικονομική της ανάπτυξη.

Σήμερα εμείς απολαμβάνουμε τα αγαθά αυτών των αγώνων. Έτσι λοιπόν συμπεραίνουμε ότι όλοι οι μεγάλοι στόχοι χρειάζονται αγώνες. Εύχομαι η Ελλάδα να μην ξαναβρεθεί σε δύσκολα καταστάσεις. Μα, αν τυχόν βρεθεί, να έχει ανθρώπους που να μπορούν να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων.